

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/38/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2616208852
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2616208852.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a sudkýň: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Ľuboslava Vanková, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: S. I., nar. XX.XX.XXXX, a C. I., nar. XX.XX.XXXX, obidve bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, deti rodičov - matka: I. I., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt G. XXX, prechodný pobyt C. N. XX, N., zastúpená advokátom: JUDr. Pavel Hagyari, Vlčková 8/A, Bratislava a otec: I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, zastúpený advokátkou: JUDr. Lenka Čomajová, Hurbanova 486/2, Senica, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Senica č.k. 5P/46/2016-11 zo dňa 22. decembra 2016, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **m e n í t a k**, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia **z a m i e t a**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením napadnutým odvolaním súd prvej inštancie na návrh matky nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú S. a maloletého C. zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov voči maloletej S. a maloletému C.. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie po citácii § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (CMP), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, 2, § 328 ods. 1 až 3, § 320 ods. 1 veta prvá, § 331 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (CSP), § 52 CMP vecne odôvodil tým, že súd mal zo spisu preukázané, že matka a otec maloletých detí dosiaľ nie sú rozvedení, pričom od júla 2015 nežijú v spoločnej domácnosti a výkon rodičovských práv a povinností k ich maloletým deťom nie je vyriešený a realizuje sa len na základe ústnej dohody medzi matkou a otcom maloletých detí tak, že maloleté deti majú trvalé bydlisko u matky a sú v jej osobnej starostlivosti, pričom u otca, ktorý je pracovne vyťažený, sú deti na základe dohody rodičov najmä cez víkendy. Vzhľadom na skutočnosť, že dosiaľ nie je upravený výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom a tento sa realizuje len na základe ústnej dohody medzi rodičmi maloletých detí, súd dospel k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodné, nakoľko je potrebné bezodkladne upraviť výkon rodičovských práv a povinností, najmä vo vzťahu k výkonu osobnej starostlivosti o maloleté deti. Súd pri zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky prihliadol na záujem maloletých detí, najmä na ich citové väzby, vývinové potreby a v neposlednom rade na pracovnú vyťaženosť otca a flexibilitu pracovného času u matky, ktorá dosiaľ osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečovala a zabezpečuje riadne, o čom svedčia aj predložené správy zo Základnej školy N., ktorú maloleté deti navštevujú. Z uvedeného dôvodu súd návrhu matky vyhovel. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

3. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie otec detí a žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP, nakoľko neexistujú dôvody na vydanie takéhoto neodkladného opatrenia. Naliehavosť súdom realizovanej úpravy neodkladným opatrením nebola ničím preukázaná, ani podložená. Matka detí 03.03.2015 podala návrh na rozvod manželstva, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Senica pod č. 11P/15/2015, ktorý návrh však vzala späť. V čase podania návrhu žili v spoločnej domácnosti a spoločne sa starali o deti. Matka odišla zo spoločnej domácnosti 30.06.2015. Na základe vzájomnej dohody maloleté deti bývajú od tohto času s matkou v N. a on si ich berie v piatok hneď po vyučovaní a odovzdá ich matke v nedeľu. Cez prázdniny sa o deti starajú po týždni striedavo a takisto i cez rôzne sviatky. To isté platí aj počas Vianočných sviatkov 2016 a Silvestri ako i zimných prázdninách. S deťmi chodí na letné prázdniny na dovolenku do zahraničia, v zime lyžovať, o čom matka dobre vie. Nakoľko medzi nimi ako rodičmi neprišlo k žiadnym nezhodám ohľadne maloletých detí, nebolo potrebné žiadne neodkladné opatrenie, keďže takto fungujú už jeden a pol roka úplne bez problémov. Sama matka detí vo svojom návrhu uviedla, že k úprave práv a povinností k deťom sa dohodli. Obaja dohodu rešpektujú a preto nie je potrebné, aby súd o úprave práv a povinností rozhodoval. Má obavy, ak by rozhodnutie o neodkladnom opatrení nadobudlo právoplatnosť, matka nebude rešpektovať doterajšiu dohodu a neumožní mu zobrať si deti podľa ústnej dohody. Toto neodkladné opatrenie nemá žiaden význam, ani zmysel, pretože sú schopní sa dohodnúť a nie je nevyhnutné bezodkladne upraviť pomery. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie s použitím § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil, nakoľko neexistujú dôvody na vydanie takéhoto neodkladného opatrenia.

4. K doručenému odvolaniu sa vyjadrila matka prostredníctvom svojho právneho zástupcu s tým, že nakoľko rodičia dospeli k vzájomnej dohode ohľadne výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, navrhuje, aby konajúci súd túto dohodu schválil. Po schválení predmetnej dohody stratí vydané neodkladné opatrenie svoje opodstatnenie, keďže pomery medzi účastníkmi konania budú upravené dohodou. Navrhla, aby odvolací súd inak napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a zároveň pripojila dohodu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým a určenie výživného zo dňa 31.01.2017 podpísanú oboma rodičmi.

5. K doručenému odvolaniu podal písomné vyjadrenie kolízny opatrovník s tým, že keďže doposiaľ neboli upravené práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom, styk sa realizoval len na základe ústnej dohody, má za to, že je potrebné tieto upraviť súdom.

6. K písomnému vyjadreniu matky sa vyjadril otec detí s tým, že zotrval na dôvodoch svojho odvolania a poukázal na to, že 17.01.2017 podal návrh na rozvod manželstva a matkou predloženú dohodu, ktorú uzavreli v tento deň predložil súdu na schválenie v konaní o rozvod manželstva. Záverom poukázal na to, že súd pri vydaní neodkladného opatrenia nepostupoval podľa § 325 ods. 1 CSP a nepreukázal naliehavosť takejto úpravy. Do dnešného dňa nebolo začaté konanie ohľadne starostlivosti o maloleté deti do rozvodu manželstva a v tomto konaní by bolo možné dohodu schváliť, nie však v rámci konania o vydanie neodkladného opatrenia. Rodičovská dohoda znamená, že rodičia nemajú problém sa o deťoch dohodnúť a nie je preto potrebné bezodkladne upravovať ich pomery. Vydanie takéhoto rozhodnutia je v rozpore so zákonom a nie je podložené žiadnymi skutkovými okolnosťami.

7. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti a ustanovení zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku účinného od 01.07.2016, pričom podľa ustanovenia § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak (tzv. vzťah subsidiarity). Civilný mimosporový poriadok vo svojej tretej časti obsahuje niektoré ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach súdu v ustanoveniach § 360 až § 369, ktoré sú ale pre daný prípad irelevantné.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávnenou osobou - účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 Civilného

sporového poriadku) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), d), f), h) Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné podľa § 388 Civilného sporového poriadku zmeniť.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na obsah preskúmaného uznesenia i argumenty otca predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti odôvodňujúce nariadenie neodkladného opatrenia zverením maloletej S. a maloletého C. do starostlivosti matky.

10. V čase rozhodovania prvoinštančného i odvolacieho súdu o odvolaní matky boli od 01.07.2016 účinné nové civilné kódexy - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), a Civilný mimosporový poriadok, ktorý je v zmysle ustanovenia § 395 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku tiež potrebné aplikovať na túto rodinnoprávnú vec starostlivosti súdu o maloletého. Civilný mimosporový poriadok vo svojej tretej časti obsahuje niektoré ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach súdu v § 360 až § 369.

11. V zmysle § 324 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie (ods. 1). Na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd (ods. 2). Neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (ods. 3).

12. V zmysle § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. V ods. 2 tohto ustanovenia pod písm. a) až h) zákon demonštratívne vymenúva možné obsahy neodkladných opatrení. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia za podmienok ustanovených osobitným predpisom môže súd nariadiť kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením nariadenej povinnosti technickými prostriedkami.

13. V zmysle § 328 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327 (teda neodmietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neobsahujúci predpísané náležitosti alebo ako nezrozumiteľný alebo neurčitý), nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne (ods. 1). O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) rozhodne súd do 24 hodín od doručenia návrhu (ods. 2). Uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, je súd povinný písomne vyhotoviť a odoslať (ods. 3).

14. V zmysle § 329 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (ods. 1). Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (ods. 2).

15. V zmysle § 330 ods. 1 CSP súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas (ods. 1). Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (ods. 2).

16. V zmysle § 331 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené (ods. 1). Uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia (ods. 2).

17. V zmysle § 366 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

18. V zmysle Čl. 24 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2). Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom (ods. 3).

19. V zmysle Čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

20. V zmysle Čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

21. V zmysle Čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

22. V zmysle § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ust. § 24, § 25, § 26 sa použijú primerane.

23. Neodkladné opatrenie je v zásade prípustné iba v dvoch prípadoch, a to pri potrebe bezodkladne upraviť pomery a pri obave, že exekúcia bude ohrozená. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia môže súd rozhodnúť aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. V konaní o prejednaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na včasné zabezpečenie neodkladnej úpravy nie je nevyhnutné vykonať dôkazy ako v konaní vo veci samej, na ich nariadenie je postačujúce, ak účastník osvedčí potrebu nevyhnutnej neodkladnej ochrany práv a právom chránených záujmov a tiež je splnená zákonná podmienka nariadenia neodkladného opatrenia, ak sa osvedčí alebo preukáže aspoň jeden z vyššie uvedených dôvodov na jeho nariadenie. Pre rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bolo totožný s výrokom vo veci samej.

24. Z obsahu spisu vyplýva, že matka maloletých detí podala samostatný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala maloleté deti zveriť do jej osobnej starostlivosti z dôvodu, že s otcom maloletých detí dosiaľ nie je rozvedená, avšak od júla 2015 nežijú v spoločnej domácnosti, pričom na základe ústnej dohody medzi ňou a otcom majú maloleté deti trvalé bydlisko u nej a sú v jej osobnej starostlivosti. U otca, ktorý je pracovne vyťažený, sú maloleté deti na základe vzájomnej dohody rodičov najmä počas víkendov. Spis žiadne informácie o dôvodoch nariadiť sa majúceho neodkladného opatrenia neobsahuje.

25. Odvolací súd dospel v rozpore s názorom súdu prvej inštancie k záveru, že matka maloletých detí dostatočne neosvedčila neodkladnosť a naliehavosť navrhovaného neodkladného opatrenia, ktoré by vyžadovalo okamžitý zásah súdu. Medzi účastníkmi nie je sporné, že maloleté deti sa aktuálne nachádzajú v osobnej starostlivosti matky, otec tento stav rešpektuje, preto neexistuje žiaden dôvod na to, aby bolo neodkladným opatrením nariadené ponechanie maloletých v starostlivosti matky. Čo sa týka výživného a úpravy styku, čo tiež spadá do úpravy výkonu rodičovských práv a povinností rodičov, matka o takúto úpravu nežiadala a z vyjadrenia otca aj matky detí vyplýva, že styk otca s deťmi prebieha bezproblémovo na základe vzájomnej dohody rodičov a ohľadne výživného pre deti v konaní problém nevznikol.

26. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia je potrebné dôsledne rozlíšiť, kedy je na mieste okamžitý zásah súdu odôvodňujúci nariadenie neodkladného opatrenia, a kedy je potrebné vyčkať na rozhodnutie vo veci samej po vykonaní potrebného dokazovania. Pri nariadení neodkladného opatrenia súd nemusí a pre krátkosť času ani nemôže vykonávať dokazovanie v rovnakej forme a rozsahu ako pri rozhodovaní vo veci samej. Z dostupných informácií zo spisu nevyplýva žiadny dôvod a naliehavosť potreby rozhodnúť o ponechaní detí v starostlivosti matky, preto nebol daný dôvod, aby súd návrhu matky vyhovel.

27. V konaní vo veci samej (zrejme v konaní o rozvod manželstva a súvisiacej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností) bude vykonané riadne dokazovanie, budú náležite zistené všetky rozhodujúce skutočnosti, obaja rodičia budú môcť dostatočne prezentovať svoje návrhy a postoje a súd bude môcť vo veci meritórne rozhodnúť, sledujúc pritom primárne záujem maloletých detí, prípadne schváliť prezentovanú dohodu rodičov, s ktorou nebol dôvod sa zaoberať v tomto konaní, ktorého predmetom je len nariadenie neodkladného opatrenia.

28. Žiada sa tiež dodať, že podľa konštantnej súdnej judikatúry (napríklad rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 209/2004) súd nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia dať odpovede na úplne všetky otázky (resp. námietky) nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odvolací súd preto nepovažoval za potrebné vyjadrovať sa ku ostatným pripomienkam, uplatňovaným matkou maloletých detí. Preto odvolací súd svoje rozhodnutie založil na vyššie uvedených relevantných skutočnostiach.

29. S poukazom na vyššie uvedené okolnosti prípadu sa odvolací súd nestotožňuje so závermi súdu prvej inštancie vyslovenými v napadnutom uznesení a v rozpore so záverom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že nie sú splnené predpoklady citovaných procesných noriem na to, aby bolo potrebné v zmysle § 325 ods. 1 CSP bezodkladne upraviť pomery účastníkov navrhovaným neodkladným opatrením. Bolo teda dôvodným návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

30. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil s použitím § 388 CSP tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

31. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 CMP.

32. Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je dovolanie prípustné (§ 421 ods. 2 CSP).